LAUSUNTO

Diaarinumero PRH/342/05/2024

14.2.2024

Eduskunnan talousvaliokunnalle
TaV@eduskunta.fi

PRH:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta HE 99/2024

1) Yleistä

PRH kannattaa hallituksen esityksestä välittyvää ehdotusta siitä, että tuloverora-portointia koskevat säännökset implementoidaan Suomen lakiin pääosin direktii-vin[1] edellyttämien vähimmäisvaatimusten mukaisesti, jotta yrityksille ja viranomai-sille aiheutuvaa taloudellista taakkaa voidaan minimoida.

2) PRH:n valvontatehtävät

Hallituksen esitysluonnos sisältää uusia valvontatehtäviä PRH:lle.

Kommentti: Hallituksen esityksessä ei määritellä PRH:n uusien valvontavelvoitteiden toteutusmuotoja eikä valvonnan kattavuutta, vaan ne jäävät PRH:n ratkaistaviksi. Valvonnan on oltava kustannustehokasta ja riskiperusteista. Tuloverokertomuksiin liittyvät valvontatehtävät tarkoittavat muun muassa sitä, että PRH:n tulee käsitellä tuloverokertomuksia myös muilla kuin suomen ja ruotsin kielillä, mikä edellyttää erityisosaamista. Etenkin ulkomaisten yritysten sivuliikkeiden raportointivelvollisuuksien valvonta on haasteellista. Valvontaan liittyvät resurssitarpeet tulee ottaa huomioon. Uusien valvontatehtävien toteutustapa jää nähtäväksi tulevan soveltamiskäytännön mukaisesti.

Eräät valvontavelvoitteet ovat käytännössä vaikeasti toteutettavissa. Valvonta tulleekin muodostumaan osin reaktiiviseksi, eli PRH ryhtyy aktiivisiin valvontatoimiin tilintarkastajalta saadun tiedon tai ulkopuolelta tulevien vihjeiden, ilmoitusten ja ilmiantojen perusteella.

Esimerkiksi esityksen KPL 7 b luvun 5 §:n mukaan PRH:n katsoessa, että tytäryrityksen tai sivuliikkeen toiminnan järjestämisessä on yksinomaisena tarkoituksena kiertää 2 tai 3 §:ssä säädettyä velvollisuutta, PRH:n tulee kirjallisesti kehottaa asianomaista tytäryritystä tai sivuliikettä julkistamaan ja asettamaan saataville tuloverokertomuksen. PRH merkitsisi kehotuksen kaupparekisteriin viran puolesta. Paitsi

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/2101, annettu 24 päivänä marraskuuta 2021, direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tiettyjen yritysten ja sivuliikkeiden tuloverotietojen ilmoittamisesta

järjestelyjen tarkoituksen tulkinta, jää tässä kohtaa myös epäselväksi, mikä on kehotuksen todellinen merkitys. Hallituksen esityksessä ehdotetun kehotuksen tarkka sisältö kaipaa tarkentamista. PRH:n antama kehotus merkittäisiin kaupparekisteriin. Ehdotetussa KPL 7 b luvun 5 §:ssä tulisi tarkentaa ehdotetun kehotuksen sisältö samalla tarkkuudella kuin osakeyhtiölain 20 luvun 5 §:ssä ja määritellä kehotuksen tarkoitus. Säännöksessä olisi mainittava myös mahdollisuus asettaa määräpäivä kehotuksen yhteydessä.

PRH:n tulkinnan mukaan on epäselvää voisiko kaupparekisterilain (564/2023) 24 §:n mukaista laiminlyöntimaksua soveltaa tuloverokertomuksen laiminlyöntitapauksiin. Tämä jää ratkaistavaksi soveltamiskäytännössä vastaisuudessa.

3) Tuloverokertomuksen rekisteröinti ja julkistaminen

PRH kiinnittää huomiota siihen, ettei hallituksen esityksessä lausuta mitään tuloverokertomuksen suhteesta tilinpäätökseen ja muihin tilinpäätökseen liitettäviin asiakirjoihin (toimintakertomus, tilintarkastuskertomus, rahoituslaskelma, toimintakertomukseen sisällytettävä kestävyysraportti).

Hallituksen esityksen mukaan kirjanpitolain 7 b luvun 9 §:ssä säädettäisiin siitä, että tuloverokertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Ehdotuksen mukaan tuloverokertomus on ilmoitettava 3 luvun 9 §:n mukaisesti rekisteröitäväksi 12 kuukauden kuluessa kertomuksen tarkoittaman tilikauden päättymispäivästä.

Jos osakeyhtiön tai osuuskunnan tuloverokertomus laaditaan eri aikataulussa kuin tilinpäätös sekä rekisteröidään ja julkistetaan tilinpäätöksestä erillisenä asiakirjana, menettelyn käyttöönotto aiheuttaa PRH:ssa kallista ja aikaa vievää tietoteknistä ja hallinnollista muutostyötä, mikä ei ole perusteltua.

Ehdotus: Tuloverokertomus tulisi laatia ja julkistaa samassa aikataulussa kuin osakeyhtiön ja osuuskunnan tilinpäätös. Hallituksen esityksen mukaista kirjanpitolain 7 b luvun 9 §:ää tulisi muuttaa siten, että osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverokertomus tulisi rekisteröidä ja julkistaa 8 kuukauden kuluessa tilikauden päättymistä.[2] Tuloverokertomuksen tulisi kattaa sama ajanjakso kuin rekisteröitävässä tilinpäätöksessä.[3] Rekisteröintivelvollisen osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverokertomus tulisi liittää tilinpäätökseen. Rekisteröintivelvollisen osakeyhtiön ja osuuskunnan tulisi ilmoittaa tuloverokertomus rekisteröitäväksi PRH:n kaupparekisteriin yhdessä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, tilintarkastuskertomuksen ja mahdollisen muiden tilinpäätösasiakirjoihin liittyvien asiakirjojen mukana.[4]

---

[2] Tuloverodirektiivin 48d artiklassa käytetään ilmaisua ”viimeistään 12 kuukauden kuluessa”.

[3] Myös tilintarkastajan lausunnon olisi kohdistuttava samalta ajanjaksolta annettavaan tuloverokertomukseen, minkä vuoksi HE 99/2023:ssa ehdotettua tilintarkastuslain 3 luvun 5b §:n 1 momentin 1 kohtaa olisi muutettava.

[4] PRH:n muutosehdotus vastaa menettelyä, jota jo nyt noudatetaan kaivannaisteollisuutta ja puunkorjuuta aarniometsissä harjoittavien yritysten viranomaisille suorittamien maksujen julkistamisesta annetun lain (1621/2015) mukaisten selvitysten rekisteröimisessä ja julkistamisessa. Kyseisen lain 8 §:n 3 momentti: PRH julkistaa rekisteröitäväksi ilmoitetun vuosiselvityksen ja konsernin vuosiselvityksen samalla tavalla kuin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen.

Jos tuloverokertomus vaihtoehtoisesti merkittäisiin edellä ehdotetulla tavalla kaupparekisteriin nykyisenlaisena muutosilmoituksena, sen löytäminen tietopalvelu Virrestä olisi käyttäjälle/lukijalle vaivalloista. Käyttäjän pitäisi käydä selaamalla läpi yrityksen lähettämiä muutosilmoituksia löytääkseen hakemansa tiedon.

PRH toteaa raportoinnin sähköisestä muodosta[5], että tässä vaiheessa PRH voisi ottaa tuloverokertomuksia vastaan XHTML-muodossa, ennen kuin EU:n komissio antaa digitaalisessa tuloveroraportoinnissa (iXBRL) sovellettavan taksonomian ja PRH luo sitä vastaavan teknisen muutoksen raporttien vastaanottokanavaan.

4) Uudistuksen aikataulusta

Kommentti: Hallituksen esityksen mukaan (s. 20) lait tulisivat voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kirjanpitolain uusi 7 b luku ja siihen liittyvä tilintarkastuslain 3 luvun 5 b § koskisivat 22.6.2024 ja sen jälkeen alkavia tilikausia. Jos yrityksen tilikautena on kalenterivuosi, se julkistaisi ensimmäisen, vuoden 2025 käsittävän tuloveroraporttinsa seuraavana vuonna. Tuloveroraportointi ei voi valmistautumisen vaatiman ajan vuoksi alkaa digitaalisesti samaan aikaan suuria pörssiyhtiöitä ja muita PIE-yhteisöjä koskevan digitaalisen tilinpäätösraportoinnin kanssa (kirjanpitolain muutos 1249/2023). Hallituksen esityksen mukainen tuloveroraportoinnin voimaantuloaikataulu digitaalisessa muodossa vie aikaa siksikin, ettei tuloverokertomuksen sähköisestä teknisestä muodosta (merkinnöistä) ole vielä saatu tietoa EU:n komissiosta.

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Yritykset ja yhteisöt

Lalli Knuutila
Johtaja

Allekirjoitettu sähköisesti PRH:n palvelussa.
Allekirjoittanut: Lalli Knuutila
Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)
15. helmikuuta 2024 klo 9.26.44 (EET)

Pasi Horsmanheimo
Johtava lakimies, tilintarkastusvalvonta

Allekirjoitettu sähköisesti PRH:n palvelussa.
Allekirjoittanut: Pasi Horsmanheimo
Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)
14. helmikuuta 2024 klo 15.38.22 (EET)

[5] Sähköisellä muodolla viitataan tilinpäätösdirektiivin 48 b artiklaan: Tilinpäätösdirektiivin 48 b artikla: Tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot on esitettävä käyttämällä yhteistä mallia ja koneellisesti luettavia sähköisiä raportointimuotoja. Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksin yhteisen mallin ja sähköiset raportointimuodot. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.